

Innlandet Fylkeskommune - Samfunnsutvikling
Postboks 4404 Bedriftssenteret

2325 HAMAR

Deres ref.:
2022/12316-3

Vår ref:
Lise Urset
Tlf: 62563276
22/14396(3)

Arkiv:
122/K20/&13
17807/23
-

Dato:
08.03.2023

SVAR - REGIONAL PLAN FOR KLIMA ENERGI OG MILJØ - PLANFORSLAG PÅ HØRING

Vi viser til høringsbrev angående regional plan for klima, energi og miljø. Vedlagt ligger saksframlegget som inneholder Hamars høringsuttalelse til planen.

Saken skulle behandles i Formannskapet i Hamar den 8. mars. Dessverre måtte dette formannskapsmøtet utsettes til 15. mars. Uttalelsen er derfor ikke behandlet per nå og det tas forbehold om eventuelle merknader i den politiske behandlingen. Dersom det framkommer endringer under behandlingen vil disse bli ettersendt så fort uttalelsen er behandlet den 15. mars.

Med hilsen

Edvard Lysne
Leder Utvikling og strategi

Lise Urset
Fagleder miljø og klima

Dette brevet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.

Vedlegg:
Saksframlegg - Regional plan for klima, energi og miljø

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Lise Urset

Arkiv: 122 K20 &13 -

Arkivsaksnr.: 22/14396

Behandles i:

FORMANNSKAPET

HØRING - REGIONAL PLAN FOR KLIMA ENERGI OG MILJØ - PLANFORSLAG

INNSTILLING:

Hamar formannskap vedtar høringsuttalelsen til Regional plan for klima, energi og miljø slik det framkommer i vurderingen under.

VEDLEGG:

Vedlegg 1: Høringsbrev fra Innlandet fylkeskommune med link til planutkast – datert 20.12.22

FAKTA:

Fylkesutvalget i Innlandet fylkeskommune vedtok 20.12.22 å sende utkast til Regional plan for klima, energi og miljø ut på høring/offentlig ettersyn. Høringsfristen er satt til 10.03.23.

I planforslaget står det at planen skal peke ut den langsiktige retningen for samfunnsutviklingen i Innlandet, slik at vi blir bedre rustet til å møte utfordringene innen klima, energi og miljø. Planen skal gjelde fram til 2030. For å nå planens ambisjoner om å konkretisere en offensiv klima-, energi- og miljøpolitikk, er det utarbeidet et hovedmål og delmål for hvert av de tre områdene klima, energi og miljø.

Hovedmål for klima:

Innlandet er omstilt til lavutslippssamfunnet og er forberedt på et klima i endring.

Delmål:

1. Innlandet har redusert direkte klimagassutslipp med 55 % i forhold til utslippene i 1990.
2. Karbonrike arealer er ivaretatt og netto-opptaket av klimagasser er økt.
3. Innlandet er forberedt på, og er best mulig tilpasset, klimaendringene.

Hovedmål for energi:

Innlandet har en ledende posisjon i omstillingen til, og bruk og produksjon av fornybar energi.

Delmål:

1. I Innlandet er energieffektivisering en ledende premiss i den grønne omstillingen.
2. Energiproduksjonen i Innlandet har økt, og fornybarandelen er minst 80 % av Innlandets samlede energiforbruk.

3. Innlandet har et distribusjonsnett av energi som er pålitelig, nødvendig oppgradert og riktig dimensjonert.

Hovedmål for miljø:

Innlandet tar vare på miljø, kulturmiljø og naturmangfold gjennom bærekraftig forvaltning.

Delmål:

1. Utviklingen i Innlandet foregår med minst mulig nedbygging, fragmentering og ødelegging av natur- og jordbruksområder og kulturmiljø.
2. I Innlandet har vi robuste økosystemer som sikrer økosystemtjenester for kommende generasjoner.
3. Innlandet har stanset tapet av viktige arter og naturtyper, og begrenset utbredelsen og spredningen av skadelige fremmede arter.

For å nå planens hovedmål innenfor klima, energi og miljø er det valgt ut seks satsingsområder:

1. Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet
2. Arealbruk
3. Redusere klimagassutslipp
4. Klimatilpasning
5. Natur- og kulturmiljø og naturmangfold
6. Omstilling til – og bruk av fornybar energi

Innenfor disse satsingsområdene beskrives det strategier for hvordan målene for klima, energi og miljø skal nås. Handlingsprogrammet, som inneholder en rekke tiltak, skal sikre oppfølging av planen. Gjennomføringen av handlingsprogrammet er avhengig av at alle parter bidrar i tiltaksoppfølgingen.

VURDERING:

Regional plan for klima, energi- og miljø er forankret i FNs bærekraftsmål, nasjonale føringer og Innlandsstrategien. Kort oppsummert legges til grunn at Innlandet skal utvikle seg i bærekraftig retning både økonomisk, sosialt og miljømessig. Dette er svært krevende å nå med de utfordringene Innlandet har med blant annet en befolkning med økende gjennomsnittsalder, redusert innbyggertall i deler av fylket, og et fylke med forholdsvis få innbyggere fordelt på et enormt areal.

Samtidig har Innlandet naturgitte forutsetninger for å kunne være en pådriver i det grønne skiftet. Hvordan Innlandet bør utvikle seg innen fokusområdene (klima, energi og miljø) er godt beskrevet i de innledende kapitlene i planforslaget. De tre temaene kan ikke bare vurderes hver for seg, men må sees i sammenheng. At de til dels er overlappende og kan gi mulige motsetninger og interessekonflikter gjør at en må finne en balansegang mellom dem og finne en utviklingsretning som er basert på en helhetlig vurdering.

Som det framgår av dokumentet er dette en plan med varighet til 2030, men innholdet i planen har et mye lengre perspektiv. Dette er nødvendig når det legges føringer for en samfunnsutvikling langt fram i tid, deriblant en utvikling mot et lavutslippssamfunn der vekst og utvikling skal skje innenfor naturens tålegrense. Planen har ambisiøse og tydelige mål og delmål, men dessverre følger ikke strategiene og tiltakene godt nok opp disse. Denne planen har svært få konkrete

løsninger på hvordan målene skal nås og hvilke handlinger fylkeskommunen skal gjøre.

Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet

Innlandet er kjent for å være opptatt av bioøkonomi og bruk av tre. Det er bra at det er fokus på dette, men samtidig blir det for lite plass til andre grønne muligheter innen satsningsområde «Innovasjon og næringsutvikling for grønn omstilling i Innlandet». Vi savner temaer som for eksempel deleløsninger, gjenbruk, massehåndtering og teknologi.

Arealbruk

I satsningsområdet «arealbruk» er det mange fine ord, men når det skal konkretiseres er strategiene vage. At Innlandet «i større grad bør vurdere å gjenbruke og fortette eksisterende arealer framfor å ta i bruk ubebygde arealer» bidrar neppe til å nå målet om 55 % utslippsreduksjon innen 2030. Å si at «fritidsboliger fortrinnsvis bør lokaliseres i tilknytning til eksisterende strukturer som serviceområder, transportårer og annen infrastruktur» er også en formulering som ivaretar andre hensyn enn miljø og klima. Det er også beklagelig at fylkeskommunen er tydelig på at deres rolle er å ta i bruk verktøy for arealregnskap og naturregnskap når disse er ferdig – ikke å være med å utvikle dem sammen med de kommunene som er i front.

Redusere klimagassutslipp

Innlandet fylkeskommune har mål om å redusere utslippene med 55 %. Det er likevel få konkrete strategier og tiltak for hvordan dette skal skje. Skogen i Innlandet tar opp mye CO₂, men det kreves nok flere tiltak enn å øke opptaket av klimagasser i skog. Indirekte utslipp – altså utslipp forårsaket av Innlendingenes private forbruk, energibruk og reiser utenfor fylket – er omtalt i liten grad. Tilrettelegging for sykkel og andre trafiksikkerhetstiltak er jo omtalt i andre planer, men burde også hatt en plass i regional plan for miljø, energi og klima. Her sitter fylkeskommunen på mange av virkemidlene og kunne tilrettelagt i mye større grad.

Klimatilpasning

Innen klimatilpasning er det lagt stor vekt på ekstremnedbør og tørke som medfører fare for flom, skred og skogbrann. Dette er i tråd med de prognosene som er og mange viktige strategier og tiltak er omtalt. Fylkeskommunen har startet et klimatilpasningsnettverk for kommunene og skal ha ros for å ha tatt en pådriverrolle innen dette arbeidet. Det står også tydelig i planen at dette nettverket skal videreføres. Det er svært viktig for kommunene å ha en arena for erfaringsutveksling, kompetansebygging og samarbeid innen temaet klimatilpasning. Det er også veldig positivt at dette arbeidet har en bred tilnærming som når både beredskapskoordinatorer, miljørådgivere, landbrukskontorene, arealplanleggere, byggesaksbehandlere og rådgivere innen vann og avløp. Denne typen nettverk og samarbeid på tvers er det behov for innen mange fagområder og kunne med fordel vært overført for eksempel til et klimanettverk også.

Mange ting er godt beskrevet innen klimatilpasning, men samtidig burde planen hatt en bredere tilnærming. Noe kan være overlappende med plan for samfunnstryggleik, men vi savner temaer som konsekvenser av klimaendringer for biologisk mangfold, skadegjørere innen landbruket og forurensning/vannkvalitet.

Indirekte konsekvenser som klimaflyktninger og global matproduksjon og økonomi kunne også vært omtalt.

Natur- og kulturmiljø og naturmangfold

I dette satsningsområdet er det beskrevet viktigheten av å ivareta karbonrike arealer, ivareta arters leveområder og lignende. Det er imidlertid svært ullent beskrevet hvordan dette skal foregå. Med de til dels store forurensningsutfordringene som finnes i fylket er dette også et tema som er savnet. Dårlig vannkvalitet i mange vassdrag er en stor utfordring for økosystemer og arter.

Omstilling til og bruk av, fornybar energi

Planen vektlegger i stor grad viktigheten av energieffektivisering og produksjon av fornybar energi. Det er også planlagt noen konkrete tiltak som opprettelse av regionalt energiforum og energieffektiviseringskampanje rette mot innbyggere. Dette er positive initiativ som også kan hjelpe kommunene i deres arbeid innen samme tema.

Fylkeskommunens rolle

Innen de temaene planen omtaler sitter kommunene med store utfordringer, men ofte svært få ressurser og små fagmiljøer. Det kunne hatt stor verdi for Innlandskommunene dersom fylkeskommunen tok rollen som pådriver og koordinator – gjerne i samarbeid med Statsforvalter og andre aktører. Flere fylkeskommuner rundt om i landet har virkelig tatt tak i dette og sørger for relevante nettverk, koordinerer innovasjonsprosjekter innen blant annet klima, anskaffer klimaregnskap for alle sine kommuner og tilbyr aktiv veiledning innen konkrete tema. Regional plan for klima, energi og miljø kunne gjerne tatt tak i disse problemstillingene og benyttet anledningen til å definere fylkeskommunens rolle tydeligere.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Barn og unge er de som vil bli mest skadelidende dersom man mislykkes i å nå bærekraftsmål, klimamål og naturmål. Det er derfor avgjørende at et endelig utkast av regional plan for klima, energi og miljø inneholder konkrete tiltak for å nå de målene som er satt.

KONSEKVENSER FOR KLIMA OG MILJØ:

Omtalt under «vurdering».

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER:

Ikke vurdert.